

Interview diagnostiek ADHD.

1. Kunt u iets vertellen over uzelf en uw functie?

Ik ben bij het NIP (Nederlands Instituut van Psychologen) aangesloten als Kinder- en Jeugdpsycholoog. Ik ben begonnen als orthopedagoog en kwam terecht in het onderwijs. Op een bepaald moment heb ik de opleiding schoolpsycholoog gevolgd om mij nog meer in het psychologenwerk binnen het onderwijs te verdiepen.

2. U houdt zich bezig met diagnostiek. Welke opleiding(en) is/zijn daarvoor nodig?

In mijn opleiding tot orthopedagoog heb ik een basisantekening diagnostiek gehaald. Daarna heb ik nog een tweejarige opleiding gedaan voor schoolpsycholoog, waardoor ik de registratie tot Kinder- en Jeugdpsycholoog bij het NIP heb. Hierdoor ben ik bevoegd tot het stellen van diagnoses.

3. Hoe gebeurt het stellen van een diagnose?

Ik heb altijd eerst een kennismakingsgesprek met de ouders. In dat gesprek maak ik een inschatting van de problemen en of dat inderdaad wijst op ADHD, of op iets anders. Een volledig onderzoek kost veel tijd en kan ik niet zomaar bij iedereen doen. Er moeten dan ook wel echte vermoedens van ADHD zijn voordat ik een onderzoek start.

Als die vermoedens er zijn, wil ik zoveel mogelijk informatie over het kind verzamelen. Een kind kan zich thuis bijvoorbeeld anders gedragen dan op school en daarom vind ik het belangrijk om zowel het beeld van thuis als dat van school mee te nemen in de diagnostiek. Naast een gesprek met de ouders, plan ik dan ook een gesprek met de leerkracht. Ook doe ik een observatie in de klas, zodat ik het kind zelf gezien heb.

Daarna begint het onderzoek dat bestaat uit:

- Intelligentie- onderzoek.
Problemen kunnen namelijk ook ontstaan door de intelligentie. Uit een test kan blijken dat het een kind een lage intelligentie heeft en dat dit de problemen verklaart. Ook een bovengemiddelde intelligentie kan problemen geven als daar niet goed op ingespeeld wordt.
Bij het afnemen van de test let ik niet alleen op het eindresultaat, maar ook op de manier waarop het kind aan het werk gaat, bijvoorbeeld hoe de concentratie is.
- TEA- Ch test.
Deze test richt zich op verschillende soorten aandacht (onder andere de volgehouden aandacht: of een kind zich een lange tijd op een saaie taak kan concentreren/selectieve aandacht: of het kind zich op de belangrijke dingen kan concentreren zonder afgeleid te worden en net datgene eruit haalt wat gevraagd wordt/ dubbeltaken: of het kind zich op verschillende zaken tegelijk kan concentreren).
- Vragenlijsten voor ouders en leerkracht (en voor de jongere indien oud genoeg)
Dan zijn er ook nog vragenlijsten over het gedrag van het kind op school en thuis.

4. Wat vindt u het meest belangrijkste toetsonderdeel?

Daar kan ik geen keus uit maken. Het ene onderdeel is niet belangrijker dan het andere. Om een goede diagnose te kunnen stellen, moet ik een totaalbeeld van het kind hebben. Alle onderdelen bij elkaar gevoegd geven de informatie die ik nodig heb.

5. Er wordt wel eens gesuggereerd dat de diagnostiek omtrent ADHD te subjectief zou zijn. Wat is uw visie hierop?

Naar mijn mening is het stellen van een diagnose niet helemaal objectief omdat iedere onderzoeker zijn eigen ervaringen meeneemt en situaties op een andere manier kan beoordelen. Als hulpmiddel wordt de DSM-IV gebruikt, een classificatiesysteem, dat richting moet geven aan de beslissingen, die genomen worden. Om te voorkomen dat ik een te eenzijdig beeld krijg en te veel moet bouwen op een korte momentopname, vind ik het belangrijk om zoveel mogelijk informatie te verzamelen.

Hoe meer informatie ik heb (van verschillende momenten) hoe objectiever ik kan zijn.

6. Bent u bekend met de QB test?

Nee, ik ben daar niet mee bekend. Ik gebruik alleen testen die zijn goedgekeurd door de COTAN. De COTAN onderzoekt en beoordeelt testen. Ze beoordelen bijvoorbeeld of de test deugdelijk is en of het ook echt meet wat het moet meten, hoe betrouwbaar de test is.

Ik weet niet of de QB test bij de COTAN voor een keuring is aangemeld. Het kan jaren duren voordat een nieuwe test vertaald en goedgekeurd is. Maar zolang hij nog niet officieel goedgekeurd is, ga ik hem nog niet gebruiken.

In het algemeen denk ik dat de computer wel een betrouwbaar instrument kan zijn, omdat hij objectief kan meten.

Naar wat ik op het internet kon zien, lijkt de QB test in zijn taken een beetje op andere tests voor het in kaart brengen van aandachtsproblemen.

Als de QB test goedgekeurd zou worden, dan kunnen we ons verdiepen in de vraag of het een meerwaarde heeft ten opzichte van de gebruikelijke tests, of niet.

7. Hoe zou de diagnostiek omtrent ADHD verbeterd kunnen worden?

Het is voor alle diagnostici belangrijk om op de hoogte te blijven van nieuwe ontwikkelingen, bijvoorbeeld nieuwe kennis op het gebied van ADHD en nieuwe onderzoeksmethoden.

Om als Kinder- en Jeugdpsycholoog bij het NIP geregistreerd te kunnen blijven is het verplicht om jaarlijks cursussen te volgen, dit houdt de kennis ook op peil.

Daarnaast heb ik intervisie met andere mensen die in mijn vakgebied werken en ga ik naar presentaties over nieuwe testen en andere ontwikkelingen binnen het vakgebied.

En mogelijk zouden computergestuurde testen bijdragen aan de objectiviteit van de diagnostiek.

8. Wat betekent het voor ouders als hun kind een diagnose krijgt?

De reacties van ouders lopen uiteen. Er kan sprake zijn voor opluchting, omdat men weet waar de problemen vandaan komen en dat het gedrag van het kind niet aan de ouders zelf ligt. Soms is het voor ouders ook even slikken als het definitief is dat hun kind een diagnose heeft.

Ik probeer ouders er in het eerste gesprek al op voor te bereiden door te vragen: ‘Stel dat er een diagnose uitkomt, wat dan..?’

Zo kunnen ouders al nadenken over wat een mogelijke diagnose voor hen betekent.

Het wordt vaak moeilijker als uit de onderzoeken iets komt wat voor ouders totaal onverwachts komt. Ouders vermoeden bijvoorbeeld ADHD, maar uit de test blijkt een lage intelligentie. Dit is voor ouders vaak moeilijker dan dat uit de test komt waar ze al min of meer rekening mee hebben gehouden.

Soms hebben ouders er moeite mee als de school op de hoogte wordt gebracht van de diagnose.

Ik adviseer ouders in de meeste gevallen om de school wel in te lichten. Het kind is een groot gedeelte van de dag op school en het is in het belang van het kind dat de leerkracht weet hoe hij/ zij het beste met het kind kan omgaan. Het gaat niet om het label, maar om de handvatten voor de aanpak.

9. Welke begeleiding krijgen ouders en kind na het krijgen van een diagnose?

In het adviesgesprek leg ik aan ouders uit wat de stoornis voor het kind en hun opvoeding kan betekenen. Na het stellen van de diagnose kan het kind bij mij psycho-educatie volgen. Bij de psycho-educatie wordt uitgelegd wat de diagnose inhoudt en wat deze voor het dagelijks leven betekent.

Kinderen kunnen ook bij mij terecht als zij last hebben van aan de stoornis gerelateerde problemen, zoals (faal)angst, een vol hoofd, problemen met planning en organisatie, enz. Wanneer ik zelf de begeleiding niet kan bieden, verwijs hen door naar mensen die de begeleiding wel kunnen geven, bijvoorbeeld: particuliere therapeuten, ADHD-poli of Stichting Klimkoord.

10. Wilt u nog dingen toevoegen aan dit interview?

Nee, alles wat ik wilde zeggen is wel aan bod gekomen. Ik vond het een leuk interview en hoop dat het één en ander verduidelijkt is.